

روحانی در مراسم بهره‌برداری از ۳ طرح عمرانی در تهران:

مترو و سدهای خوزستان مرهون تلاش‌های آیت‌الله هاشمی

کروه سیاست: رئیس‌جمهوری در مراسم بهره‌برداری هم‌زمان از سه طرح عمرانی در استان تهران با اشاره به تاریخچه طرح ایجاد مترو برای شهر تهران، عنوان کرد: «این طرح در آغاز انقلاب از جمله مباحثی بود که شاید مردم باور نکنند...

صفحه ۶

دوشنبه ۱۹ فروردین ۱۳۹۸ • ۲ شعبان ۱۴۴۰ • ۸ آوریل ۲۰۱۹

تنترها

واکنش فرمانده سپاه به احتمال اقدام آمریکا علیه سپاه

صفحه ۶

۶/۲ هزار

میلیارد تومان خسارت سیل به بخش کشاورزی

- بیش از ۷ هزار مسکن بلااستفاده شد
- دستگیری ۴ شایعه‌ساز سیل در تهران
- خسارت‌های سیل به روایت نمایندگان استان‌های سیل‌زده

صفحه ۵،۴،۲ و ۱۱

ماجرای پیشنهاد ویلیام برنز به جلیلی

صفحه ۱۵

سیاست اصلاح‌طلبان؛ گریز یا پذیرش مسئولیت‌دولت؟

صفحه ۲

شفر؛ پادشاه یا درمانده؟

صفحه ۱۴

حرف اول

سربوش‌گذاری بر معضلات اجتماعی

طیبه سیاوشی: نماینده تهران

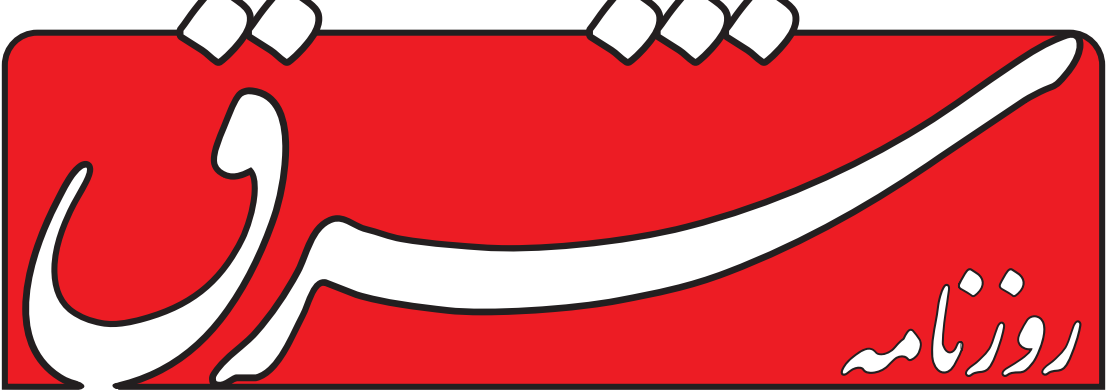

۱. در بازدیدی که از سرای لوپزان به‌همراه تعدادی از نمایندگان داشتیم، گزارش‌گامی از وضعیت این مرکز (مرکز موقت ساماندهی و نگهداری زنان آسیب‌دیده) و مشکلات و کاستی‌های آن ارائه شد. متأسفانه به‌دلیل ناهماهنگی بین دستگاه‌های ذی‌ربط، این سرا و مراکز مشابه، با مشکلات متعددی دست‌وپنجه نرم می‌کنند. در ادامه گفت‌وگویی صمیمانه با مددجویان داشتیم و مشکلات آنها و راهکارهای کوتاه‌مدت برای رفع باتلاکینی را بررسی کردیم. این سازمان در حال حاضر ۵۵ مددجو دارد و برای رسیدگی به وضعیت آنها، اهتمام سازمان بهزیستی و وزارت بهداشت ضروری است.

۲. در بازدیدهای مختلفی که در این دوره مجلس، از این مراکز، گرمخانه‌ها، حاشیه‌ها و مناطق رهاشده شهری داشتیم و با توجه به افزایش تنوع آسیب‌های اجتماعی و تعدد آنها، مهترین مانع برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی، نبود طرح آمایش ملی است. این مسئله، قانون‌گذاری‌ها برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی را ابتز گذاشته است. در ۴۰ سال گذشته به‌تناسب افزایش جمعیت، توسعه‌های زیربنایی و تنوع و کثرت آسیب‌های اجتماعی، راهکارهای مقابله‌ای مناسبی اتخاذ نشده است. سال ۱۳۵۷ حاشیه‌نشینان ایران، حدود ۵۰۰ هزار نفر بودند؛ یعنی حدود ۱،۵ درصد از جمعیت کل کشور؛ اما اکنون براساس اعلام رسمی وزیر کشور، ۱۴ میلیون حاشیه‌نشین داریم که حدود ۱۸ درصد از جمعیت کل کشور را دربر می‌گیرد و فقط در زاهدان، حدود ۴۵ درصد از مردم شهر حاشیه‌نشین هستند! با فراموشی سند آمایش ملی پس از سال ۱۳۵۷، اسناد آمایش استانی نیز تهیه نشده؛ به‌همین دلیل با وجود ازین‌وقت برخی از انواع آسیب‌های اجتماعی، اما مقدار، حجم و تعداد افراد درگیر، نرنتها کم نشده بلکه افزایش چشم‌گیر داشته است. وقتی نیروی کار از سراسر کشور به نقطه مشخصی مثل تهران سرازیر می‌شود (همان‌طورکه سالانه ۲۵۰ هزار نفر جمعیت تهران افزایش می‌یابد)، فقدان سند آمایش ملی، جامعه‌های مهاجر را درگیر مشکلات متعددی خواهد کرد و تجرد قطعی، حاشیه‌نشینی، زنان کارتن‌خواب، افزایش آسیب‌های اجتماعی ناشی از بحران جنسی و... را به‌دنبال خواهد داشت.

۳. اطلاق عنوان «آسیب‌های اجتماعی»، در حقیقت نشان‌دهنده ناهنجاری عرفی و عمومی است...

ادامه در صفحه ۴

بغداد به دنبال آشتی تهران-ریاض

میهمان عراقی با دستور کار میانجیگری

کروه سیاست: در حالی که عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر عراق، در حال سیری کردن دومین روز سفر خود در ایران بود، بحث درباره میانجیگری او بین ایران و عربستان بر سر زبان‌ها افتاد. روز گذشته پایگاه خبری «موازنه‌نیوز» عراق به نقل از یک...

صفحه ۱۵

سال شانزدهم • شماره ۳۳۹۷ • ۱۶ صفحه • ۴۰۰۰ تومان

سرمقاله

با توفان و سیل چه می‌توان کرد؟

احمد عظیمی‌بلوریان: استاد پیشین مرینلد

سیل و توفان پدیده‌های طبیعی در کره زمین و بسیاری از کرات آسمانی هستند. امروزه بشر می‌تواند روی کره مرخ و کرات دیگر مطالعه کند و شباهت آنها را با کره زمین ببیند؛ با این تفاوت که اگر روز و روزگاری موجوداتی در کرات دیگر زندگی می‌کرده‌اند، به دلیل نوسانات آب‌وهوایی یا جان خود را از دست داده یا به کرات دیگر کوچ کرده‌اند. برای مثال وجود حالت سنگ‌لاخی و شن و ماسه و قله‌سنگ و میل‌های خشک در سطح کره مرخ مؤید یکسانی حرکت خاک و سنگ بر روی سطح مرخ و زمین است که به دلیل جاری‌شدن آب صورت گرفته است. سنگ‌هایی که بر اثر توفان یا زلزله از کوه جدا می‌شوند و با نیروی آب یا رانش به سوا پاییین به حرکت درمی‌آیند، به‌تدریج خرد و ساییده شده و به قله‌سنگ و شن و ماسه تبدیل می‌شوند. مسیر سابق آب رودخانه کرج به جنوب تهران اکنون بستر این پدیده‌ها و در دسترس است. قله‌سنگ و شن و ماسه در این مسیر به صورت کالا درآمده و خریدوفروش می‌شود.

نوسان‌های کوچک روزانه یا هفتگی آب‌وهوا برای مردم قابل تحمل‌اند و صدای کسی در نمی‌آید؛ اما نوسان‌های بزرگ مانند آنچه در ۱۰ روز گذشته در سراسر ایران رخ داده است، در دوره‌های بلندمدت روی می‌دهد. به دلیل فاصله زمانی زیاد و نیز به خاطر آسیب‌های شدید، نوسان‌های بزرگ ایجاد بحران می‌کنند. دولت‌ها در طول تاریخ مدنیت با روش‌های کلی برخورد با این پدیده‌ها آشنا بوده و تمهیداتی را برای رویارویی با آنها تنظیم کرده‌اند. کاربردر این تمهیدات بدون جنجال و هیاهو در صورت پیش‌بینی و برنامه‌ریزی درست میسر است؛ اما به دو دلیل این رویدادها هم به جامعه آسیب می‌زند و هم دولت‌ها را دست‌پاچه می‌کند. دلیل اول، ناگهانی و غافلگیرکننده‌بودن رویدادهای شدید است و دلیل دوم خواب غفلت دستگاه‌های مسئول. این‌گونه نیست که راه‌حل وجود نداشته باشد. در دوران طولانی خواب غفلت، دو اتفاق می‌افتد: نخست اینکه مسئولان وقت امکانات موجود را فراموش می‌کنند؛ امکاناتی که حتی به صورت ناقص می‌تواند به کار آید. دوم اینکه دولت‌ها دست به اقداماتی می‌زنند که از تبعات تخریبی آنها آگاه نیستند، مانند سدسازی در جوار شهرها به هدف تأمین آب آشامیدنی یا احداث راه‌آهن و شاهراه‌های منطقه‌ای که بستی و بلندی‌های طبیعی زمین‌های مسیر را از میان می‌برد و غفلت از ساخت میل و توتل و پل برای عبور آب در حجم زیاد.

در اوایل دهه ۱۳۴۰ سیل‌های بزرگی در ایران، ازجمله خراسان، روی داد که هنوز آثارش روی دیوار ساختمان‌های قدیمی مشهد دیده می‌شود. من شاهد بودم که چگونه مردم در کیچی و تبیلی دستگاه‌های مربوطه- مانند شهرداری مشهد یا اداره کل کشاورزی استان- با دست خالی برای حفظ خانه‌های خود ۲۴ ساعته کار می‌کردند و با استفاده از کیسه‌های ماسه‌ای، مدخل کوچه‌ها را می‌بستند که سیلاب به خانه‌ها نفوذ نکند. روزنامه‌های معدود آن زمان هم علاوه بر دراماتیک نشان‌دادن تلفات و ضایعات سیل، دستگاه‌ها را به ندانم‌کاری و تبیلی و کم‌قلمی و کوتاهی متهم می‌کردند. یکی، دو سال پس از این رویداد، در دانشگاه واشنگتن دوره کارشناسی ارشد شهرسازی را به پایان رسانیده و باید پایان‌نامه خود را می‌نوشتم. با خود فکر کردم که به جای پرداختن به موضوعات متداول در شهرسازی، روی کاری تمرکز کنم که به درد ایران بخورد. به قلم رسیدم پایان‌نامه را درباره تجربیات کشورهای غربی در مقابله با سیل و روش‌های کاهش خسارات آن بر شهرها و سکونتگاه‌های انسانی بنویسم.

ادامه در صفحه ۴

سرکار خانم فخرالسادات محتشمی‌پور

جناب آقای مصطفی تاج‌زاده

در گذشت حاج محمود محتشمی‌پور را از مصمیم قلب به شما بزرگواران تسلیت عرض می‌کنیم و از خداوند متعال برای بازماندگان صبر و سلامتی و برای آن عزیز از دست‌رفته آرامش و شادی روح مسئلت داریم.

محسن آرمین، ابراهیم اصغرزاده، محمدعلی اکبری

محسن امین‌زاده، عمادالدین باقی، حسین پایا، علی پایا، خسرو تهرانی

رضا تهرانی، سعید حجاریان، مهرداد جنتی، سیدمحمود حسینی

مهدی دربسی‌پور، علیرضا راجایی، عبدالعلی رضایی، عیسی سحرخیز

نادر صدیقی، عباس عبیدی، فیض‌الله عرب‌سرخی، علیرضا علوی‌نبار

جواد کاشی، محسن گودرزی، محمدجواد مظفر، محسن میردامادی

محمدهاشم همیمنی، بهزاد نبوی، محمد نعیمی‌پور

محمدحسین نعیمی‌پور، کامبیز نوروزی، حسین هوشمند و حسین واله

تحلیل سعید حجاریان از سیاسی‌شدن سیل سیاسی‌شدن سیل بحران را عمیق‌تر می‌کند

عکس: مهدی حسینی

صفحه ۲

یادداشت

کیفیت قضا در افق تحول

مستقل یک کشور خلاف نظر رئیس‌جمهور آن کشور رای داده و حتی به اعتبار نقض حقوق بشر علیه دولت متبوع خود، موضع محاکماتی گرفته و مجبور به پرداخت غرامت به متهم بی‌گناه می‌کند یا بدون تبعیض نسبت به مهاجرین اصدار رای می‌کند یا شاخص‌های جرم خصوصی را در خصوص شوند غیرقانونی گوشرد و مسئول خاطی را محاکمه می‌کند یا حق اعتراض مدنی را نه اقدام علیه امنیت که تضمین‌کننده حق تعیین سرنوشت می‌داند که کنشگر محیط زیست و افشاگر فساد را حمایت می‌کند یا در روند پیشگیری از وقوع جرم، زندان‌ها را تبدیل به سالن مطالعه و ورزش می‌کند یا حقوق اساسی شهروندان را اولی بر هر ملاحظه دستوری می‌بندد یا با وسواس به استیغای حقوق کارگران و کارآفرینان و سرمایه‌گذاران مولد همت می‌گمارد، حتما این مقایسه‌ها با نظام داخلی شدت می‌گیرد. اما فرصت‌ها رفتنی و کارنامه هر مسئول برابر دیدگان عمومی است. از باب دلباختگی به منافع عمومی و خیر ملی معطوف به نظریه عدالت در جمهوری اسلامی، رویای ایرانی انسانی و مناسباتی منصفانه، حقوق‌پرگار و خشونت‌پرهیز، روادار و مردم‌سالار، فرامه‌د و فسادستیز در تراز تمدن ایرانی و آرمان‌های اسلامی را باید معیار ارزیابی بپذیریم. تحول، «برنامه اقدام» و مأموریت مشخص با تدارک سازمان، برنامه و روش منسجم و هدفمند چاره کار است. گام اول، طراحی شاخص‌هایی برای توسعه و تحقق‌پذیری سند تحول قضا ضمن ارزیابی مستمر عملکرد است؛ اینکه به جامعه مدنی مستقل فرصت داد در این زمینه ورود مسئولانه کند.

ادامه در صفحه ۲

هوالباقی

به پیاد عزیز تازم‌درگذشته و همکار

باوفایمان غلامرضا موسی‌رمضانی؛

مراسم بزرگداشتی روز دوشنبه

۱۹/۱۰/۹۸ از ساعت ۱۶ تا ۱۷:۳۰ در

مسجدالنبی نارمک برگزار خواهد شد. حضور همه دوستان

و آشنایان موجب شادی روح آن فقید سعید است.

سیدعلی خاتمی

www.sharghdaily.ir

یادداشت

جنجال بیپه‌وده بر سر ۲ معاهده

نهادهای درگیر در این پرونده بسیار می‌توان مطالعه کرد. در شرایط عادی، مجلس محل تصمیم‌گیری درباره سیاست‌ها و معاهدات است. نمایندگان به نیابت از مولکانشان در این زمینه بحث می‌کنند و در نهایت با توجه به خواسته ملت رای می‌دهند. در قدم بعدی شورای نگهبان این مصوبه را از نظر انطباق با احکام شرع و اصول قانون اساسی به‌عنوان یک میثاق ملی بررسی می‌کند و نظر می‌دهد. در مرحله آخر اگر مصوبه از طرف شورای نگهبان رد شد، ملت یک حق انتخاب دیگر هم دارد: ملت از طریق نمایندگان خود می‌تواند مجمع تشخیص مصلحت را به‌خواست و اراده مردم که خواهان پیوستن یا پیوستن به معاهده هستند، اشاره چندان نمی‌شود. کوپی مردم حق تصمیم‌گیری در این پرونده مهم را به آنان ارجاع داده و یک‌باره از خود سلب اختیار کرده‌اند. در مرحله بررسی در شورای نگهبان، اعضای شورا به‌جای اظهار نظر مستند درباره تطابق داشتن یا تطابق‌نداشتن با شرع، وارد جزئیات پرونده می‌شوند که کار کارشناسان روابط بین‌الملل و تجارت خارجی است. حتی در مرحله بررسی در ایستگاه نهایی یعنی مجمع تشخیص مصلحت هم کوپی داوری بر نمایندگان ملت و کارشناسان رسمی شرع، انجام نمی‌شود، بلکه جمعی از صاحب‌نظران خبره در امور بانکی و تجارت خارجی و روابط بین‌الملل درباره یک پرونده مهم ملی نظر می‌دهند. به بیان دیگر هر سه نهاد دست‌اندرکار در فرایند بررسی این پرونده مهم از جایگاه قانونی و منطقی خود دور شده‌اند. تداوم چنین رویکردی منتهی به بی‌اثربندی برخی نهاد‌های قانونی در فرایند قانون‌گذاری خواهد شد.

۳. جنجال رسانه‌ای و پیامکی در فرایند رسیدگی به معاهده نقش و اهمیت خاصی داشت. از ارسال حجم عظیم پیامک‌های تهدیدآمیز به نمایندگان ارانه به‌کارگیری و پشور و احساسی از سوی برخی فعالان سیاسی و سخنوران، همه و همه ماجرای بررسی و تصویب این دو لایحه را به یک پرونده ویژه مبدل کرد؛ آن‌چنان که اظهار نظر-و تصمیم‌گیری برای برخی از مسئولان دراین‌باره دشوار و دشوارتر شد. این جنجال سطح بحث و مناظره درباره معاهده را از نشست‌های کارشناسی به کف خیابان کشاند. طبعاً در چنین شرایطی هرگز شعاردهندگان معهود اما پرسروصدا به این نکته توجه نمی‌کنند که اگر امضای چنین معاهده‌ای به معنی خیانت به کشور است و در دوره قبل، پیوستن به آن خیانت نبوده است؟

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

جنجال بیپه‌وده بر سر ۲ معاهده

نهادهای درگیر در این پرونده بسیار می‌توان مطالعه کرد. در شرایط عادی، مجلس محل تصمیم‌گیری درباره سیاست‌ها و معاهدات است. نمایندگان به نیابت از مولکانشان در این زمینه بحث می‌کنند و در نهایت با توجه به خواسته ملت رای می‌دهند. در قدم بعدی شورای نگهبان این مصوبه را از نظر انطباق با احکام شرع و اصول قانون اساسی به‌عنوان یک میثاق ملی بررسی می‌کند و نظر می‌دهد. در مرحله آخر اگر مصوبه از طرف شورای نگهبان رد شد، ملت یک حق انتخاب دیگر هم دارد: ملت از طریق نمایندگان خود می‌تواند مجمع تشخیص مصلحت را به‌خواست و اراده مردم که خواهان پیوستن یا پیوستن به معاهده هستند، اشاره چندان نمی‌شود. کوپی مردم حق تصمیم‌گیری در این پرونده مهم را به آنان ارجاع داده و یک‌باره از خود سلب اختیار کرده‌اند. در مرحله بررسی در شورای نگهبان، اعضای شورا به‌جای اظهار نظر مستند درباره تطابق داشتن یا تطابق‌نداشتن با شرع، وارد جزئیات پرونده می‌شوند که کار کارشناسان روابط بین‌الملل و تجارت خارجی است. حتی در مرحله بررسی در ایستگاه نهایی یعنی مجمع تشخیص مصلحت هم کوپی داوری بر نمایندگان ملت و کارشناسان رسمی شرع، انجام نمی‌شود، بلکه جمعی از صاحب‌نظران خبره در امور بانکی و تجارت خارجی و روابط بین‌الملل درباره یک پرونده مهم ملی نظر می‌دهند. به بیان دیگر هر سه نهاد دست‌اندرکار در فرایند بررسی این پرونده مهم از جایگاه قانونی و منطقی خود دور شده‌اند. تداوم چنین رویکردی منتهی به بی‌اثربندی برخی نهاد‌های قانونی در فرایند قانون‌گذاری خواهد شد.

۳. جنجال رسانه‌ای و پیامکی در فرایند رسیدگی به معاهده نقش و اهمیت خاصی داشت. از ارسال حجم عظیم پیامک‌های تهدیدآمیز به نمایندگان ارانه به‌کارگیری و پشور و احساسی از سوی برخی فعالان سیاسی و سخنوران، همه و همه ماجرای بررسی و تصویب این دو لایحه را به یک پرونده ویژه مبدل کرد؛ آن‌چنان که اظهار نظر-و تصمیم‌گیری برای برخی از مسئولان دراین‌باره دشوار و دشوارتر شد. این جنجال سطح بحث و مناظره درباره معاهده را از نشست‌های کارشناسی به کف خیابان کشاند. طبعاً در چنین شرایطی هرگز شعاردهندگان معهود اما پرسروصدا به این نکته توجه نمی‌کنند که اگر امضای چنین معاهده‌ای به معنی خیانت به کشور است و در دوره قبل، پیوستن به آن خیانت نبوده است؟

ادامه در صفحه ۲

ناصر ذاکری کارشناس اقتصادی

سال گذشته پیوستن ایران به معاهده پالمو و کنوانسیون بین‌المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم موسوم به «CFT» چالش‌برانگیز بود. در دهه‌های اخیر بارها و بارها موضوع پیوستن کشورمان به معاهدات مختلف بین‌المللی و الزامات آن مطرح شده، و براساس روال قانونی در مجلس درباره آنها بحث و بررسی شده است؛ اما بی‌تردید پیوستن به هیچ معاهده‌ای حتی NPT به اندازه معاهده پالمو بحث‌انگیز و محل مجادله نبوده است، زیرا موافقان، پیوستن به معاهده را لازمه تعامل مثبت با جهان و برخورداری از فرصت حضور در بازارهای منطقه و جهان می‌دانند و مخالفان امضای آن را موجب بدبختی کشور و ملت و مساوی خیانت به کشور تلقی می‌کنند. به باور نگارنده مطالعه فرایند بررسی و تصویب معاهده پالمو می‌تواند تصویر روشنی از ضعف‌ها و قوت‌های نظام تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری کشور به دست دهد. در این زمینه توجه به سه نکته خاص زیر خالی از فایده نیست:

۱. مذاکره درباره پیوستن یا پیوستن به معاهده چه در مرحله طرح در مجلس و چه بعد از آن، بسیار به طول انجامیده است. با بررسی نظرات نمایندگان موافق و مخالف و نیز نظرات سخنوران و فعالان سیاسی که در آن ایام درباره آثار و تبعات پیوستن به معاهده سخن گفته‌اند، می‌توان دریافت که کوپی طرفین درگیر بحث به‌جای مذاکره درباره یک متن مشخص حقوقی، به فکر برگزاری یک شوراورد بسیار حساس و پرتنش هستند!

در شرایط عادی هم‌زمان با بررسی یک معاهده مهم در مجلس، انتظار می‌رود گروه‌های مختلف کارشناسی به بحث و مناظره دربارهمی معاهده بپردازند و با هم‌فکری به یک اتفاق نظر درباره آثار مثبت یا منفی آن برسند؛ اما آنچه در عمل مشاهده شد، بیشتر از آنکه بحث و مجادله کارشناسی با محوریت منافع ملی باشد، تلاش طرفین مذاکره برای «گل‌زدن» و «کل‌نخوردن» بود. البته به‌روشنی پیداست در چنین شرایطی حتما لازم نیست هر دو طرف مقصر باشند؛ یعنی فقط کافی است یک حزب سیاسی به‌جای بحث کارشناسی به فکر «گل‌زدن» باشد؛ طبعاً تصمیم عقلانی طرف مقابل این خواهد بود که مانع شود و نمی‌توان او را سرزنش کرد که چرا درگیر این «شهرآورد» بی‌معنی شده است.

۲. درباره نقش و جایگاه قانونی و تشکیلاتی